

Bengt & BERGEN

Sina första skidåk gjorde han som liten pojke i läderpjäxor och förälskelsen var ögonblicklig. 40 år senare är kärleken lika het. Bengt Lundberg åker fortfarande skidor fast nu på högre höjder, som den ende svenske bergsguiden i Österrike.

TEXT INGALILL FORSLUND FOTO CARINA SCHICHL

Namn Bengt Lundberg
Bor Zell am See, Österrike
Familj 16-årig dotter
Meriter Den ende svensk som hittills genomgått den österrikiska bergsguideutbildningen och är diplomerad Berg & Skiführer och Skilehrer, alltså bergsguide och skidlärare.
Sysselsättning Anordnar guidade turer i Österrike, både sommar och vinter, och skräddarsyr resor till Kanada, Alaska och andra delar av världen för mindre grupper.
Boka Bengt
 +43-664-2810254,
www.highup.at

Handslaget är torrt och stadigt, den länge mannen kisar mot mig och jag ser antydning till ett vänligt leende i mungiporna.

– Bengt, säger han på klingade göteborgska. Vi ska ut på tur idag.

Vi möts vid lifstationen i österrikiska Maria Alm. Morgonrusningen är i full gång, det är sportlov och stressade barnfamiljer ilar hit och dit med liftkort, vantar och hjälmar till sina små. Människor ropar och ur högtalare ljuder musik. Bengt banar väg mellan folkmassorna med långa lite stela steg, hans ena knä är "snart slut", som han säger, och snart sitter vi i en gondol på väg upp från kaosen. Vi kliver ur och kontrasten är total, nu är det helt tyst omkring oss och vi börjar gå uppför berget, längs en kam. Bengt säger inte mycket utan rör sig framåt med lugna bestämda steg. Det är lätt att falla in i hans rytm.

Bengt älskade bergen innan han lärde sig älska skidåkning.

– Jag har så länge jag kan minnas velat upp till den högsta toppen för att kunna se mig omkring. Det är ett behov jag haft sen jag fick folja pappa upp på Kebnekaise, jag var så liten att jag mest satt på hans rygg, men jag glömmer aldrig känslan, berättar han.

– Bergen ger ett lugn som ingen människa kan ge mig, jag måste leva i bergen, kan egentligen inte förklara varför, konstaterar han.

Medan vi rör oss, först uppför och sen ner över böljande bergsytter, berättar Bengt sin historia:

– Jag äkte mer och mer skidor, var uppe i fjällen med föräldrarna. Förvisso hade jag flyttat hemifrån redan som 15-åring, inte på grund av problem utan bara för att jag ville vara ifred. Jag flyttade till sommarstugan,

mina föräldrar var förtvivlade ibland men de insåg väl att det inte gick att göra någonting åt.

KÖPTE FORD OCH GUMMIBÅT

Under första hälften av 1980-talet körde han freestyle för landslaget, tävlade i Europa- och världscupen och förfinade sin åksteknik. Han var på träningsläger på glaciärerna i Österrike på somrarna, och kände allt starkare att hans kärlek till bergen var besvarad. Han höll sig kvar så länge han kunde, började planera för att kunna tillbringa längre perioder i Alperna. Det blev arbete som reseledare, bland annat, och Bengt läste i livsstilsmagasin om äventyr.

– Det här passar mig, tänkte han och köpte en Ford Transit och en gummibåt.

Han tog med två rep och körde ner till Zell am See där han startade äventyrsfirman 1987. Sen dess har han varit kvar.

Bengt insåg snabbt att det skulle vara en fördel om han hade den österrikiska bergsguideutbildningen. Men på den här tiden, före EU, fick bara österrikiska medborgare genomgå den. När Sverige och Österrike röstade ja till EU-medlemskap började ett nytt kapitel i Bengt Lundbergs liv. Nu var det fritt fram att söka in.

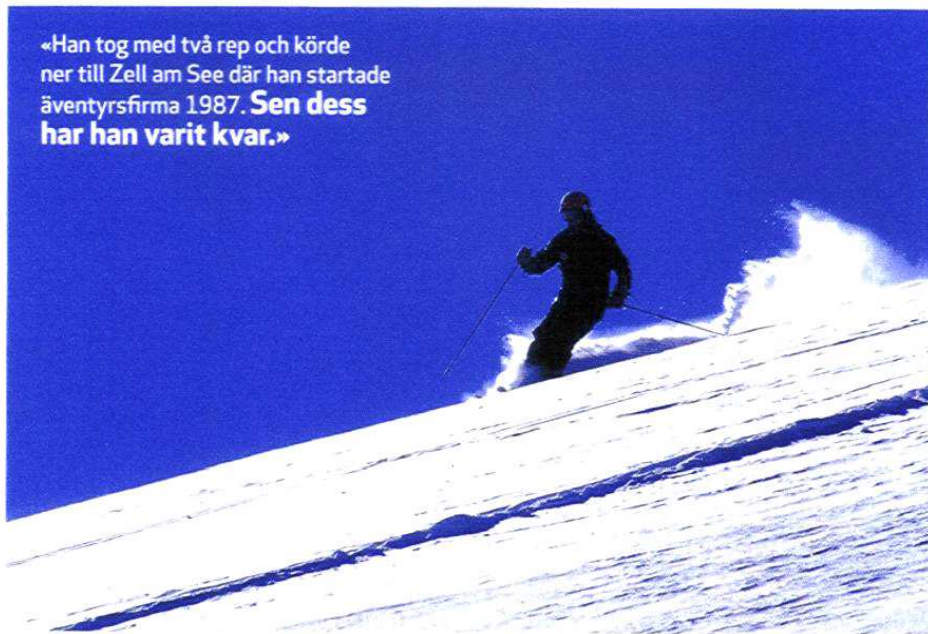
HJÄRNAN NÄRA HJÄRTAT

Vi har kommit ner efter topturen och sitter på en av byns restauranger. Bengt har ätit en typisk österrikisk kolhydratladdning. Lyckliga han, tänker jag, han gör säkert av med flera tusen kalorier om dagen. Själv knarprar jag på en sallad. Vi sitter med ryggarna mot väggen och suger i oss dagens sista bleka solstrålar. Varje gång jag ställer en fråga funderar Bengt en liten →

- Förr i tiden var bergsguiden den sure gubben som satt på en bänk i byn. Nu ska det vara en multitalang som klarar av allt från företagsevenemang till privata guidningar, säger Bengt Lundberg.

«Han tog med två rep och körde ner till Zell am See där han startade äventyrsfirma 1987. Sen dess har han varit kvar.»

En vanlig dag på jobbet. Bergen är Bengts kontor.

stund innan han svarar. Vi börjar prata om guideutbildningen.

– Det blev fem tuffa år. 110 personer sökte men 55 gallras bort redan första dagen, 20 till 30 år kvar när hela utbildningen är slut. Man utbildar sig inte hela tiden utan går kurser då och då. Men däremellan är man tvungen att träna, inte minst på att klättra.

Bengt berättar att det är en psykiskt mycket tuff utbildning och han bröt ihop fullkomligt en gång i Dachstein.

– Ja, du förstår, man vill så mycket, det här handlar om hela livet, man satsar hela sig och jag blev väl för trött, spänd eller något, så jag bara grät. Jag tror egentligen att alla som klarade utbildningen bröt ihop minst en gång.

Bengt ser rätt hård ut, eller rätt "guideaktig" om man får vara fordomsfull. Lite för långt hår, ringar i ena örat, sten i näsan och solpinad hud. Men att vara bergsguide har ingenting att göra med att vara macho.

– Det är snarare tvärtom, du måste ha nära till dina känslor för att vara en riktigt bra guide. Visst känner jag att folk på något vis ser upp till mig ibland, respekterar mig och lyssnar på vad jag säger. Men när du känner att du är på farliga ställen, i områden med lavinrisk till exempel, då gäller det att du lutar på din intuition. Och för att kunna göra det måste du vara lugn och ha kort väg mellan hjärna och hjärta.

– Man måste vara snäll mot berget, så är berget snällt tillbaka, säger Bengt och tittar på mig som för att försäkra sig om att jag verkligen förstår.

Jag frågar vilka gäster han tycker bäst om.

– Det handlar inte om hur duktiga de är, eller vilken svårighetsgrad de klättrat. De jag tycker bäst om

att guida är människor som jag kan få att toja sina gränser lite grann, de som verkligen älskar att vara ute och kanske också är tacksamma för vad de får vara med om.

– De värsta gästerna är de som varit ute en del och tror de kan mer än de egentligen behärskar, de som är för självsäkra är oftast de farligaste. När jag ska vara ute med en grupp brukar jag öppna med ett chockkåk i skogen, till exempel, så jag får en uppfattning om vad de går för. Och hävdar de att de klättrat en femma, öppnar jag med en sju, säger Bengt och ler.

FÖRÄNDRAD AV BERGEN

När Bengt sökte in till Bosons idrottsledarutbildning på 80-talet och berättade att han var freestyleåkare så läraren:

– En gång när jag var i Åre var det en idiot som skulle slå världsrekord i balett, vet du vem det var?

Jodå, det visste han. "Idioten" var Bengt. Men yrket och bergen har förändrat Bengts liv.

– Jag har blivit så mycket lugnare, hetsar sällan upp mig nuförtiden men samtidigt blir jag också mer och mer egen, skulle nog aldrig klara av att bo i en större stad igen.

Bengt vill åldras i bergen, bygga sitt drömhäus i timmer på en bergssluttning med utsikt mot Kitzsteinhorn. Stugan finns i detalj nedritad i Bengts hjärna.

Den är 9,40 gånger 10,80 meter, ett finskt blockhus, här ska det vara fönster, ut mot bergen, berättar han ivrigt och ritar på servetten var de olika rummen ska ligga, hur stort köket och allrummet är.

Ja, någon gång bygger han nog sin stuga, tänker jag.

– Men först kanske jag ska bo i Kanada, ett drömland där jag trivs grymt bra. Där finns det utrymme så jag kan åka i egna spår hela tiden.